

Το αποτύπωμα των Ελλήνων στο Κάιρο και το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας (ΒΙΝΤΕΟ/ΦΩΤΟ)

[Πατριαρχία](#) / [Πατριαρχείο Αλεξανδρείας](#)

Η ζωή των δύο βασικών **Ελληνικών Κοινοτήτων της Αιγύπτου**, του **Καΐρου** και της **Αλεξάνδρειας** στρέφεται γύρω από το [Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής](#). Κοινότητες και Πατριαρχείο, έχουν αναπτύξει αλληλένδετους δεσμούς με στόχο της διατήρηση στη χώρα του **Νείλου** όχι μόνο του **Ελληνικού** και του **Ορθόδοξου** στοιχείου αλλά και των διπλωματικών και οικονομικών σχέσεων που έχει αναπτύξει παραδοσιακά η **Ελλάδα** με την **Αίγυπτο** και τις χώρες της **Μέσης Ανατολής**.

- **Ρεπορτάζ, φωτογραφίες & video: Κάτια Τσιμπλάκη***

<https://www.orthodoxianewsagency.gr/wp-content/uploads/2023/02/final-greeks-in-cairo-ale>

Το Παλαίφατο Πατριαρχείο εκτός από το θρησκευτικό του χαρακτήρα – με έργο και ποίμνιο που εκτείνεται σε ολόκληρη την **Αφρική** – είναι ο θεματοφύλακας της **Ελληνικής Γλώσσας** και παράδοσης. Οι νέοι ιερείς που εντάσσονται σε αυτό από όποια γωνιά του κόσμου και αν προέρχονται μαθαίνουν να γράφουν και να διαβάζουν **Ελληνικά**. Οι **Ελληνικές Κοινότητες**, θεσμικά δεν έχουν διοικητική εξάρτηση από την τοπική εκκλησία όπως συμβαίνει με **Κοινότητες σε Μητροπόλεις** του **Οικουμενικού Πατριαρχείου** έχουν όμως σημείο αναφοράς και ανοιχτό δίαυλο επικοινωνίας με το **Πατριαρχείο Αλεξανδρείας** και τον Προκαθήμενό του.

Το 19ο αιώνα οι **Έλληνες** της **Αλεξανδρείας** και έπειτα του **Καΐρου** άρχισαν να συσπειρώνονται σε διοικητικές δομές. Η **Ελληνική Κοινότητα Αλεξανδρείας** ιδρύθηκε το 1843 και του Καΐρου στην αρχική μορφή το 1856. Δημιούργησαν κοινότητες – μικρογραφία της μητέρας **Ελλάδας** αλλά χωρίς τις παθογένειες του Ελληνικού συστήματος. Εκκλησία, νοσοκομείο και σχολεία ήταν τα πρώτα ιδρύματα που δημιουργήθηκαν.

Το έμβλημα της Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου. Φωτό: Κάτια Τσιμπλάκη.

Οι μεγάλοι ευεργέτες ήταν εκείνοι οι οποίοι χρηματοδότησαν σε μεγάλο ποσοστό την ανέγερσή τους δίνοντας έμφαση όχι μόνο στην αισθητική αλλά και στην προσφορά σε όλους τους εν **Αιγύπτω Έλληνες**. Σήμερα τα εντυπωσιακά Ελληνικά κτήρια αποτελούν αδιάψευστο μάρτυρα του πολιτισμού των **Αιγυπτιωτών** και υποδέχονται τους λίγους **Έλληνες** που έχουν απομείνει συγκριτικά με εκείνους της

δεκαετίας του '40.

Τα γραφεία της **Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου** βρίσκονται στο κέντρο της Αιγυπτιακής Πρωτεύουσας στην οδό **Emad El Deen**. Απέναντι ακριβώς βρίσκεται το **Ελληνικό Προξενείο** και το σπίτι που διέμενε ο νομπελίστας **Γιώργος Σεφέρης** υπηρετώντας από το 1941 έως το 1944 στο Διπλωματικό Σώμα της Ελλάδος. Σήμερα στο σπίτι του **Σεφέρη** στεγάζεται το **Γραφείο του Συντονιστή Εκπαίδευσης Βορείου Αφρικής και Μέσης Ανατολής**.

Λίγα μέτρα πιο κάτω στην Ελληνική πολυκατοικία της οδού **Soliman El Halaby**, βρίσκεται το **Μεταφραστικό Τμήμα** και το **Αρχείο** της **Ελληνικής Κοινότητας**.

Τα σχέδια του Αγ. Κωνσταντίνου. Φωτογραφία από το Αρχείο της Ελληνικής Κοινότητας.

Λιγότερο από δύο χιλιόμετρα από τα Γραφεία της **Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου**, στο **Bulaq**, ακριβώς δίπλα από τα γραφεία της ευρείας κυκλοφορίας Αιγυπτιακής εφημερίδας **Ahram**, βρίσκεται ο Κοινοτικός Ναός των **Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης**. Τα εγκαίνιά του ναού έγιναν το 1914. Κτήτοράς του ο **Νέστωρας Τσανακλής**, ο δεύτερος πρόεδρος της **Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου**, ο οποίος προσέφερε για την ανέγερσή του 30.000 λίρες **Αιγύπτου**.

Δεξιά του ιερού βρίσκεται το παρεκκλήσι του **Αγίου Νέστωρος** όπου φυλάσσονται τα λείψανα του κτήτορα του ναού. Αριστερά το παρεκκλήσι του **Αγίου Αλεξάνδρου**, που τιμάται στη μνήμη του **Αλέξανδρου Ρόστοβιτς**, του πρώτου προέδρου της **Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου** ο οποίος επίσης χρηματοδότησε την ανέγερση του ναού.

Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Θεόδωρος στον Ι.Ν των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο Κάιρο.

Ο ναός παρουσίασε εκτεταμένες ζημιές από τα θεμέλιά του λόγω της ανερχόμενης υγρασίας από το **Νείλο** και αποκαταστάθηκε με δαπάνη της **Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου** και της **Αικ. Μπελεφάντη Σοφιανού** η οποία έχει τιμηθεί με το οφίκιο της Αρχόντισσας από τον **Πατριάρχη Αλεξανδρείας**. Επίσης, συντηρήθηκαν οι τοιχογραφίες και εξωραίσθηκε ο περιβάλλοντας χώρος. Τα θυρανοίξιά του έγιναν στις 28 Σεπτεμβρίου 2019 από τον **Πάπα και Πατριάρχη Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής κ.κ. Θεόδωρο Β΄** και μεταδόθηκαν σε δορυφορική σύνδεση μέση της ΕΡΤ σε όλο τον κόσμο.

Στο προαύλιο του Ναού βρίσκεται το **Προσκοπείο Καΐρου**. Το **Σώμα των Ελλήνων Προσκόπων** ιδρύθηκε το 1913 και από τότε συνεχίζει τις δράσεις του με την αγέλη των Λυκόπουλων, την Ομάδα των Προσκόπων και την **Κοινότητα των Ανιχνευτών**.

Εικόνα από δράση των Προσκόπων στο Κάιρο. Φωτογραφία: Κάτια Τσιμπλάκη.

Με την μπάντα τους οι Πρόσκοποι υποδέχονται τον Προκαθήμενο του **Δευτερόθρονου Πατριαρχείου** στις επίσημες εκκλησιαστικές εκδηλώσεις και είναι παρόντες σε όλα τα μεγάλα γεγονότα και τις Εθνικές επετείους που γιορτάζουν οι **Έλληνες του Καΐρου**.

Ζωντανή κοιτίδα Ελληνισμού στο **Κάιρο**, με γέλια και παιδικά παιχνίδια είναι το προάστιο της **Ηλιούπολης, Μισρ ελ Τζαντίντα**, όπως λέγεται στα **Αραβικά**. Πρόκειται για μια από τις ωραιότερες περιοχές της **Αιγύπτου** την οποία δημιούργησε το 1906 ο Βέλγος **Baron Empain** με την εταιρεία του "**Cairo Electric Railways and Heliopolis Oases Company**", δέκα μόλις χιλιόμετρα από το Κέντρο του **Καΐρου**. Ο ίδιος είχε ιδρύσει και το μετρό στο Παρίσι.

Κοινές δηλώσεις Αναστασιάδη, Αλ Σίσι, Μητσοτάκη το 2019 στην τριμερή που πραγματοποιήθηκε στο Προεδρικό Μέγαρο της Αιγύπτου. Φωτογραφία: Κάτια Τσιμπλάκη.

Εκεί βρίσκεται και το ιστορικό ξενοδοχείο [**Heliopolis Palace Hotel**](#) το οποίο τη δεκαετία του '20 φιλοξένησε βασιλείς, την «αφρόκρεμα» της αριστοκρατίας και των επιχειρηματιών από **Ευρώπη** και **Αμερική**. Στη συνέχεια μετατράπηκε στην κατοικία του τέως προέδρου Μπουμπάρακ. Σήμερα λειτουργεί ως Προεδρικό Μέγαρο και όχι ως προεδρική κατοικία. Σε απόσταση αναπνοής βρίσκονται τα **Ελληνικά Σχολεία του Καΐρου**, τα οποία στεγάζονται στο **Σπετσεροπούλειο Ορφανοτροφείο**.

Το **Σπετσεροπούλειο Ίδρυμα** ανεγέρθηκε το 1928 με χρήματα των **Αδελφών Γεωργίου** και **Δημητρίου Σπετσερόπουλου** και λειτούργησε αρχικά ως ορφανοτροφείο. Τα ορφανά μάθαιναν γράμματα και τέχνες ώστε να μπορούν να ασκήσουν με την ενηλικίωσή τους κάποιο επάγγελμα. Παράλληλα, η διαβίωση και η διατροφή τους ήταν υψηλού επιπέδου. Το **Σπετσεροπούλειο** απέχει πολύ από την εικόνα των ιδρυμάτων που έχουμε στην σύγχρονη Ελλάδα.

Το εσωτερικό του Σπετσεροπούλειου. Αριστερά το αμφιθέατρο όπου γίνονται οι εκδηλώσεις των μαθητών της Αχιλλοπουλείου. Φωτογραφία: Κάτια Τσιμπλάκη.

Πρόκειται για ένα εντυπωσιακό νεοκλασικό κτήριο με μοναδικής αισθητικής διάκοσμο. Δίπλα ακριβώς βρίσκεται το εκκλησάκι των **Εισοδίων της Θεοτόκου**, του οποίου το τέμπλο έχει φιλοτεχνήσει ο **Φώτης Κόντογλου** στην πρώτη περίοδο της δημιουργίας του.

Η δραματική μείωση του πληθυσμού και η συγχώνευση των σχολείων

Η μείωση του Ελληνισμού στην Αιγυπτιακή Πρωτεύουσα έφερε μοιραία και τη συγχώνευση των **Ελληνικών Σχολείων**. Το 1964, η **Ελληνική Κοινότητα** πουλά το κτίριο του **Αχιλλοπουλείου Παρθεναγωγείου** που βρίσκεται κοντά στην **Πλατεία Ταχρίρ**, στο **Αμερικάνικο Πανεπιστήμιο**. Μέχρι σήμερα ονομάζεται **Greek Campus**. Σταδιακά καταργείται το Γυμνάσιο και το Παρθεναγωγείο και διατηρείται το Νηπιαγωγείο και το εξατάξιο Δημοτικό.

Μαθήτρια της Αχιλλοπουλείου φορά μπλούζα με το έμβλημα της Σχολής. Φωτογραφία: Κάτια Τσιμπλάκη.

Σε σύντομο διάστημα μεταφέρεται στο κτίριο του **Σπετσεροπούλειου Ορφανοτροφείου** στην **Ηλιούπολη**.

Πλέον επιτρέπεται η μικτή φοίτηση αγοριών και κοριτσιών. Η **Αχιλλοπούλειος Σχολή** λειτουργεί υπό την ομπρέλα της **Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου** και δέχεται μαθητές Ελληνικής καταγωγής ανεξαρτήτως θρησκειύματος.

Αγιασμός στην Αχιλλοπούλειο. Φωτογραφία: Κάτια Τσιμπλάκη.

Η **Αμπέτειος Σχολή** το αντίστοιχο ελληνικό σχολείο στο **Κάιρο** για αγόρια, ιδρύθηκε το 1855 από δωρεά των ελληνικής καταγωγής Σύριων ευεργετών **Αδελφών Αμπέτ (Ραφαήλ, Ανανία και Γεωργίου)**. Τα εγκαίνια της Σχολής έγιναν το 1861. Το Ελληνικό τμήμα μεταφέρθηκε το 1995 στο **Σπετσεροπούλειο** όπου και λειτουργεί το Γυμνάσιο και το Λύκειο.

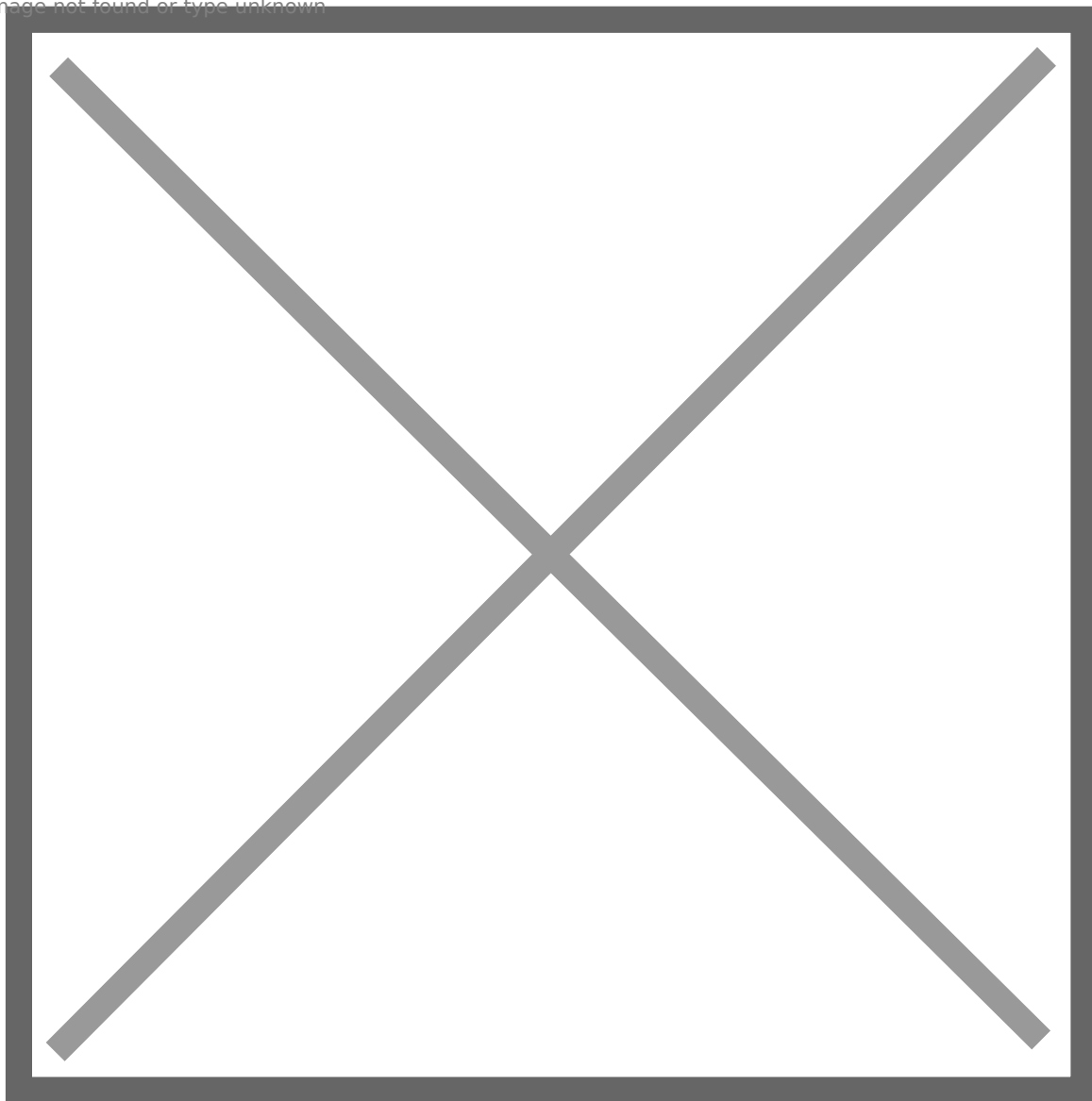
Στιγμιότυπο από την αποφοίτηση της Γ' τάξης Λυκείου της Αμπετείου.

Οι απόφοιτοί του έχουν το δικό τους **Σύλλογο Αποφοίτων Αμπετείου Σχολής**. Πλέον στο εμβληματικό κτήριο του **Σπετσεροπουλείου** στεγάζονται όλα τα Ελληνικά Σχολεία παράλληλα είναι και σημείο συνάντησης του **Ελληνισμού του Καΐρου**.

Στο κτιριακό συγκρότημα του **Σπετσεροπουλείου** ορφανοτροφείου έχει ανεγερθεί ο ναός των **Εισοδίων της Θεοτόκου**, το τέμπλο του οποίου έχει αγιογραφίες του **Φώτη Κόντογλου** από τα πρώιμα χρόνια της δημιουργίας του.

Στο **Σπετσεροπούλειο** στεγάζεται το εστιατόριο της **Ελληνικής Λέσχης Ηλιουπόλεως**, ο **Ξενώνας** της Ελληνικής Κοινότητας, το **Ελληνικό Πολιτιστικό Κέντρο** και το **Φιλόπτωχο Σωματείο «Μαρία η Αιγυπτία»**. Στο Κέντρο του Καΐρου στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτήριο η **Φιλόπτωχος Αδελφότητα Κυριών Καΐρου**. Αντίστοιχο φιλανθρωπικό έργο κάνει η **Χιακή Αδελφότητα ο «Όμηρος»**. Το **Ελληνικό Κέντρο** λειτουργεί μέχρι σήμερα εστιατόριο κοντά στην πλατεία που φέρει το όνομα του **Ταλάατ Χαρμπ Μπέη**, ο οποίος ίδρυσε την **Τράπεζα της Αιγύπτου**.

Image not found or type unknown

Το Σπετσεροπούλειο. Πηγή φωτό: Ε.Κ.Κ

Σε ένα από τα πιο όμορφα σημεία του **Νείλου** βρίσκεται ο **Ελληνικός Ναυτικός Όμιλος**. Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει προσπάθεια να αναβιώσει και το αθλητικό σκέλος με σημαντικές διακρίσεις στο **Αιγυπτιακό** πρωτάθλημα ενώ το εστιατόριο είναι πόλος έλξης για κοσμικές εκδηλώσεις **Ελλήνων** και **Αιγυπτίων**.

Το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας και οι δεσμοί με την Ελληνική Κοινότητα Καΐρου

Στο πολιτισμικό **Κάιρο**, η ιστορία των **Ελλήνων** με την Εκκλησία είναι άρρηκτα δεμένη. Το 1856 ιδρύθηκε η «**εν Καΐρω Ελληνική Κοινότητα των Ορθοδόξων**». Πρόεδρος ήταν ο εκάστοτε **Πατριάρχης Αλεξανδρείας**. Μέλη της Κοινότητας δεν ήταν μόνο **Έλληνες** αλλά και **Αραβόφωνοι Χριστιανοί Ορθόδοξοι**.

Το 1904 η Κοινότητα παίρνει χαρακτήρα αμιγώς **Ελληνικό**, με τη σύμφωνη γνώμη

του **Πατριάρχη Αλεξανδρείας** γεγονός που ευνόησε την ανάπτυξη των φιλανθρωπικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, καθώς και την ίδρυση κοινοτικού ναού, νοσοκομείου και γηροκομείου.

Στις 25 Απριλίου του 1904, διαλύεται η αρχική Κοινότητα των Ορθοδόξων. Τέσσερις ημέρες αργότερα πραγματοποιείται η πρώτη Γενική Συνέλευση της «**Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου**», με πρωτοβουλία του τότε Διπλωματικού πράκτορα στο Κάιρο **Ν. Γεννάδη**. Στην πρώτη συνεδρίαση της **Ε.Κ.Κ.**, 6 Μαΐου 1904, εκλέχθηκε με μυστική ψηφοφορία προεδρείο. Πρώτος πρόεδρος ήταν ο **Αλέξανδρος Ρόστοβιτς Μπέης**.

Εικόνα από το Ελληνικό Νοσοκομείο Καΐρου.

Το 1912 ιδρύεται το **Ελληνικό Νοσοκομείο Καΐρου** στην συνοικία **Abbaseya**. Στο προαύλιό του λειτουργεί το **Ελληνικό Γηροκομείο** και ο ναός του **Αγ. Παντελεήμονα**.

Κατά τη διάρκεια του **Β' Παγκοσμίου Πολέμου** το **Ελληνικό Νοσοκομείο** παραχωρείται στην **Ελληνική Αεροπορία** για την περίθαλψη των τραυματιών που αγωνίζονταν στη **Μέση Ανατολή**.

Το Ορθόδοξο στοιχείο στο Κάιρο

Η παρουσία του Ορθόδοξου στοιχείου στην **Αφρική** είναι από τα πρωτοχριστιανικά χρόνια, από το 42μ.Χ όταν ο **Απόστολος Μάρκος** ίδρυσε την εκεί εκκλησία.

Εκτός από το ναό των **Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης** στη συνοικία Bulaq, δεσπόζει ο καθεδρικός ναός του **Αγίου Νικολάου** στη συνοικία **Χαμζάουι**, στο **ισλαμικό Κάιρο** κοντά στην αγορά του **Χαν Ελ Χαλίλ**.

Ο Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής κ.κ. Θεόδωρος Β΄ στον Άγιο Νικόλαο, τον καθεδρικό ναό της Πατριαρχικής Επιτροπείας Καΐρου. Φωτό: Κάτια Τσιμπλάκη.

Χρονολογείται από τον 14ο αιώνα και είναι ο παλιότερος Ορθόδοξος ναός στο **Κάιρο**. Είναι η έδρα του Πατριαρχείου στην Αιγυπτιακή Πρωτεύουσα και φιλοξενεί τα μεγάλα γεγονότα του **Ελληνισμού** και του **Πατριαρχείου**. Στο ίδιο συγκρότημα βρίσκεται το κελλί του **Αγίου Νεκταρίου** (ο οποίος χειροτονήθηκε Επίσκοπος Πενταπόλεως στον ίδιο ναό).

Η Πατριαρχική Επιτροπεία στο Κάιρο όπως φαίνεται βγαίνοντας από το ναό του Αγίου Νικολάου. Αριστερά διακρίνονται τα γραφεία και απέναντι ο ναός του Αγίου Νεκταρίου, ακριβώς κάτω από το κελί του. Φωτογραφία: Κάτια Τσιμπλάκη.

Η ροτόντα της Ανατολής είναι ο ναός της Μονής του **Αγίου Γεωργίου** στο μεσαιωνικό Κάιρο. Το Μοναστήρι χρονολογείται από τον 12ο αιώνα μ.Χ και χτίσθηκε στα παλιά τείχη της **Βαβυλώνας της Αιγύπτου**. Ο ναός ανοικοδομήθηκε μετά από εκτεταμένες ζημιές, το 1909 από τον **Πατριάρχη Φώτιο**. Πρόσφατα ανακαινίσθηκε με δαπάνη του **Αθανάσιου Μαρτίνου** εφοπλιστή νυν πολιτικού διοικητή του **Αγίου Όρους**.

Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής κ.κ. Θεόδωρος Β' στην Ι.Μ Αγίου Γεωργίου στο Κάιρο. Φωτογραφία: Κάτια Τσιμπλάκη.

Στο χώρο της Μονής βρίσκεται και το Ελληνικό κοιμητήριο, το μεγαλύτερο ελληνορθόδοξο νεκροταφείο της **Αιγύπτου**. Το μοναστήρι αποτελεί προσκύνημα και για τους μουσουλμάνους και είναι γνωστό ως **Mar Girgis**. Στις κατακόμβες της Μονής του **Αγίου Γεωργίου** λειτουργεί ακόμη το παρεκκλήσι των **Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων** και συνολικά άλλα 19 παρεκκλήσια.

Στη συνοικία Shubra, όπου πριν από μερικές δεκαετίες ήκμαζε ο Ελληνισμός ανεγέρθηκε το 1928 από τον **Πατριάρχη Μελέτιο Μεταξάκη** ο ναός των **Αγίων Αναργύρων** και το ομώνυμο **Πατριαρχικό Κέντρο**.

Η Παναγίτσα στην Ηλιούπολη του Καΐρου. Η Ακολουθία του Επιταφίου εν μέσω covid-19 Φωτό: Κάτια Τσιμπλάκη.

Η Παναγίτσα, ο ναός της **Υπεραγίας Θεοτόκου** στην πλατεία **Salah el Din** της **Ηλιούπολης**, ιδρύθηκε το 1925 από τον **Πατριάρχη Φώτιο**. Σήμερα είναι η έδρα του **Μητροπολίτη Μέμφιδος** και **Πατριαρχικού Επιτρόπου Καΐρου**.

Στο προάστειο του **Ζεϊτούν**, σε μια δεντρόφυτη αυλή που φέρνει δροσιά Ελλάδος στην έρημο του Καΐρου βρίσκεται ο Ναός του **Αγίου Δημητρίου** ο οποίος χρονολογείται από τις αρχές του 1900.

Στο **Ντάχερ** βρίσκεται το Μετόχι της **Αγίας Αικατερίνης Σινά**, το οποίο ανεγέρθηκε το 1891.

Τριάντα τρία χιλιόμετρα έξω από το **Κάιρο** βρίσκεται ο ναός του **Αγίου Σπυρίδωνα** στο **Χελουάν**. Τόπος προσκυνήματος αλλά και προορισμός για τις μονοήμερες εκδρομές οικογενειών και μαθητών, του **Ελληνισμού** που ήκμαζε μέχρι τα μέσα του 20^{ου} αιώνα.

***Η Κάτια Τσιμπλάκη είναι δημοσιογράφος και μεταπτυχιακή φοιτήτρια στις Σύγχρονες Δημοσιογραφικές Σπουδές του ΕΑΠ. Το συγκεκριμένο ρεπορτάζ αποτελεί τμήμα τελικής εργασίας εξαμήνου που εκπονήθηκε για το μάθημα της Διαδικτυακής Δημοσιογραφίας. Καθηγητής ΣΕΠ ο κ. Ανδρέας Βέγλης.**

***Κεντρική φωτογραφία:** Ο ναός των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο Κάιρο βρίσκεται δίπλα από τα γραφεία της εφημερίδας Ahram. Φωτό: Κάτια Τσιμπλάκη